

Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van de Provincie Zeeland
statengriffier@zeeland.nl; provincie@zeeland.nl

HANSWEERT, 7 juli 2026

Ons kenmerk: SGW-2026462

Betreft: verzoek handhaving gebruik PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen

Geachte leden van Provinciale Staten en van Gedeputeerde Staten,

Met deze brief verzoekt SGW de Provincie Zeeland om voor gronden die uw eigendom zijn het gebruik van PFAS-houdende gewasbeschermingsmiddelen te doen stoppen. Na een kort overzicht van feiten volgen de gronden voor dit verzoek. Tot slot het verzoek en een hoopvolle verwachting.

Feiten:

1. Steeds meer gewasbeschermingsmiddelen (verder bestrijdingsmiddelen) bevatten een PFAS als werkzame of toegevoegde stof. Inmiddels gaat het over 35 PFAS-houdende werkzame stoffen.
2. Het gebruik van deze PFAS-houdende middelen stijgt exponentieel, het CLM noemt voor 2023 een toename van 67 %, tot 250.000 kilo per jaar. Fungiciden als Fluazinam, fluopyram en fluopicolide leveren hieraan de grootste bijdrage.
3. Het Ministerie van LNVN bericht aan de Europese Commissie: "Met deze brief wil Nederland de aandacht vestigen op trifluorazijnzuur (TFA), een metaboliet van verschillende werkzame stoffen in gewasbeschermingsmiddelen en biociden" (30-5-2025).
4. Ruim 60 % van het drinkwater in Nederland is afkomstig uit grondwater.
5. TFA in het grondwater is voornamelijk afkomstig van bestrijdingsmiddelen die PFAS bevatten. De norm voor grondwater is 0,1 microgram per liter. De norm, zeker in het nieuwe grondwater, wordt in de meeste bronnen voor drinkwater overschreden. Alleen al een veelgebruikt middel als fluopyram geeft deze normoverschrijding.
6. Het toenemende gebruik van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen leidt onherroepelijk en bewezen tot een verdere ophoping van TFA in het grondwater.
7. Verboden voor het gebruik van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen zijn niet exceptioneel, Denemarken heeft een verbod ingevoerd in 2025, andere landen werken hier aan.
8. PAN-NL heeft bij het CTGB een verzoek tot intrekking gedaan voor het gebruik van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen (25 juni 2025, pan-netherlands.org/wp-content/uploads/2026/06/het-verzoek-tot-intrekking-.pdf).
9. Op 8 mei 2026 heeft SGW in de Commissie Ruimte van de Provincie Zeeland gevraagd om een verbod op eigen grond voor het gebruik van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen. Dit vanwege de TFA die daardoor in het grondwater komt.
10. Op 4 en 5 juni 2026 is over de motie "Provinciale gronden PFAS-vrij" in PS gestemd.
11. Op 10 juni 2026 hebben gedeputeerde Daniëlle de Clerck en SGW gesproken over het gebruik van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen en een daarover in te dienen handhavingsverzoek.

Gronden voor dit verzoek:

- De Provincie Zeeland legt voorwaarden op voor het gebruik van gronden die in eigendom zijn van de provincie. Een van de voorwaarden is duurzaam gebruik van die gronden. Gebruiken van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen is geen duurzaam gebruik hierdoor neemt de concentratie van TFA in het grondwater toe.
- In veel grondwater wordt de norm voor TFA van 0,1 microgram per liter overschreden.
- Effecten van PFAS voor de humane gezondheid zijn bekend; een veranderde immuun- en schildklierfunctie, leverziekte, ontregeling van lipiden en insuline, nierziekte, nadelige gevolgen voor de voortplanting en ontwikkeling, kanker. Recent zijn voor TFA effecten op het immuunsysteem, de voortplanting, de leverfunctie en voor ongeboren babies genoemd.
- De Provincie Zeeland geeft circa 1200 hectaren grond in gebruik aan derden. Jaarlijks worden daarvoor voorwaarden opgesteld. Tot op heden neemt de provincie daarin geen voorwaarden voor het gebruik van PFAS-houdende middelen op.
- NAP-NL heeft bij het CTGB een intrekkingsverzoek gedaan voor al het gebruik van PFAS-houdende gewasbeschermingsmiddelen.
- Alleen stoppen van het gebruiken van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen voorkomt verdere verontreiniging van het grondwater met TFA hierdoor.
- Verboden voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen zijn niet exceptioneel, ook voor toegelaten middelen zoals glyfosaat (round-up) bestaan veel verboden.
- Het nu stoppen van het gebruik bespaart veel saneringskosten in de toekomst, meerdere provincies en waterbedrijven hebben hun zorgen over TFA in het grondwater al kenbaar gemaakt.

Verzoek:

1. Stop met het u verschuilen achter anderen voor het nemen van maatregelen, neem zelf initiatief voor de gronden van de provincie die worden verhuurd en voer een verbod voor het gebruik van PFAS-houdende middelen in voor die gronden.
2. Voorkom met dit verbod het onnodige verder verontreinigen van het grondwater met TFA.
3. Geef als leidinggevende overheid het goede voorbeeld en draag dit voorbeeld uit naar anderen die eveneens gronden verpachten.
4. Reageer gezien de noodzaak om te handelen snel op dit verzoek, liefst ruim binnen de wettelijk geboden reactietermijn.

Stichting Gezond Water hoopt dat u helpt om een PFAS-vrij Zeeland te realiseren. Niet gebruiken van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen is een van de eerste en eenvoudigste stappen die u daarin kunt zetten.

In afwachting van uw spoedige reactie.

Met vriendelijke groet,
Bestuur Stichting Gezond Water

